

(١)

SAKAMAKON DA IMANI YAKE GADARWA

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, wanda a cikin littafinsa mai girma yake cewa: **((Lallai wafanda suka yi imani da Allah, suka kuma aikata ayyuka na gari Ubangijinsu zai shiryatar da su sakamakon imaninsu, inda koramu za su gudana ta karkashinsu a cikin al'jannar ni'ima))**. Ina shaida wa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya.. Ina shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammadu, bawan Allah ne, kuma Manzonsa.. Ya Ubangiji ka yi masa salati, shi da Alayensa da Sahabbansa, da duk wanda ya bi su da kyautatawa har zuwa ranar sakamako.

Bayan haka:

Allah Madaukakin Sarki -cikin ni'imominsa- ne ya sanya a daukacin ayyuka na gari da bayinsa za su yi, suna da sakamako mai kyau da suke samunsu, a cikin manyan ayyuka na gari, da suke barin tasiri mai kyau ga mutum, da ma al'umma baki daya akwai: **Imani da Allah mai girma da buwaya**, lallai Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya bayyana hakikanin imanin da ya kamata kowace zuciyar mumuni ta kunsu, ya bayyana haka ne a lokacin da mala'ika Jibril (AlaiHis Salam) ya tambaye shi game da imani, sai ya ce: **(Ka gasgata samuwar Allah, da samuwar Mala'ikunsa, da littattafansa, da Manzanninsa, da ranar lahira, ka kuma yi imani da kaddara ta alhairi da ta sharri)**, sai ya ce ka yi gaskiya. Shi imani ba wai kawai kalma ce

(۲)

da ake furtawa da harshe ba, a'a, imani ne a zuciya, da kuma furtawa da harshe, da kuma aikatawa da gafofi da jiki baki daya, shi ne imani na gaskiya shi ne abin da ya sami matabbaci a cikin zuciya, ayyuka kuma suka tabbatar da haka ta hanyar bin abubuwan da Allah ya bayar da umurni, da nesantar abubuwan da ya hana.

Lokacin da wani mutum ya tambayi Imamul Hassan al-Basriy (Allah ya kara yarda da shi) cewa: kai mumini ne? sai ya ce masa: shi imani iri biyu ne, in kana tambaya ta akan imani da samuwar Allah, da imani da mala'ikunsa da litattafansa, da Manzanninsa, da aljanna da wuta, da tashin alkiyama da hisabi, to lallai ni mumini ne, amma idan kana tambaya ta game da maganar Allah Madaukakin Sarki da yake cewa: **((Lallai muminai na gaskiya da a koda yaushe suke cikin hali na tsoron Allah, da yi masa biyayya, su ne wafanda idan an ambaci Allah Madaukakin Sarki, zukatansu suke kyarma, su kuma cika da kwarjininsa, saboda haka ne ma a duk sanda aka karanta masu ayoyin Alkur'ani mai girma sai imaninsu ya kara karfi da tabbata, su kuma kara mika- wuya, da kuma ilimi, ba sa dogara da kowa sai Allah da ya halicce su, yake kuma ba su kariya da arziki.. Su wadannan muminai na gaskiya din suna tsayar da sallah, suna masu cika rukunnanta, cikin tsoron Allah da mika- wuya, domin su kasance a koda yaushe cikin ambatonsa, suna kuma ciyar da wani sashe na arzikin da Allah ya ba su a fagen jahadi, da biyayya, da taimakon marasa karfi.. Lallai masu wadannan sifofi su ne muminai na gaskiya..))** ne, to wallahi ban sani ba, shin ina cikinsu, ko kuwa a'a?"

Shi imani na hakika shi ne wanda ya makwabtaci kuryar zuciya, ya kuma sami nasarar mallakar rai, tasirinsa kuma ya yi

(۳)

karfi a ruhi, da hankali, da mutum a matsayinsa na shi kafai, da ma al'umma, to irin wannan imanin shi ne yake gadar wa bawa da **kyawawan dabi'u**; saboda shi imani da amana dan juma ne da dan jummai, ba sa rabuwa, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Babu batun imani ga mutumin da ba shi da amana, babu kuma batun addini ga wanda ba ya kiyaye yarjejeniya)**, haka ma imani da kunya 'yan uwan juna ne, Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Kunya da imani a haɗe suke da juna, idan aka dauke daya, dayan ma ba zai yi saura ba)**, haka ma imani da gaskiya 'yan uwan juna ne, an ruwaito Hadisi daga Sayyiduna Safwan Bn Salim (Allah ya kara yarda shi) ya ce: An ce wa Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam): **Shin mumini zai iya zama matsoraci? Sai ya ce: (Na'am), aka ce masa: Shi mumini zai iya zama marowaci? Sai ya ce: (Na'am), aka ce masa: shin mumini zai iya zama makaryaci? Sai ya ce: (A'a)**, wasu malaman ma da suke bayyana ma'anar imani cewa suka yi, shi ne: gaskiya, a inda suka ce: Imani na haƙiƙa shi ne ka faɗi gaskiya koda kuwa da ka zaci cewa za ta cutar da kai, kada kuma ka faɗi karya kowa kuwa ka zaci cewa za ta amfane ka, a duk sanda ka sami kyawawan dabi'u na karamci, to ka tabbata sakamako ne na ingantaccen imani, shi mumini ba ya furta komai sai magana mai kyau, da take gyara al'amurra ba batawa ba, take ginawa ba rusawa ba, take kuma rayawa ba lalatawa ba, saboda addininmu addini ne na kyawawan dabi'u, da kawo gyara, da ginawa, gami da raya fasa, duk wanda ya fi ka a cikin waɗannan, to kuwa ya fi ka a cikin addini.

Haka ma a cikin sakamakon da imani yake gadarwa akwai: **Natsuwa da kwanciyar hankali**, idan har imani ya sami wurin zama a cikin zuciyar dan Adam, to a lokacin natsuwa, da

(٤)

yakini, da kuma yarda ne za su cikata, sai ta sami sa'adar duniya da ta lahira, shi mumini na hakika ya san cewa duk abin da ya same shi, da ma can ba zai taɓa iya kauce masa ba, haka ma duk abin da ya rasa, da ma can ba zai taɓa iya samunsa ba, wannan ne kuma zai sanya ya rayu tsakanin mukamin godiya a yanayin samu da jin dadi, da kuma mukamin hakuri a yanayin rashi, da damuwa, sai zuciyarsa ta sami natsuwar cewa duk abin da Allah ya hukunta shi ne alhairi a gare ta, Allah Maɗaukakin Sarki yana cewa: **((Duk wanda ya yi imani da Allah, Allah zai shiryatar da zuciyarsa..))**, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Ina mamakin al'amarin mumini, gaba ɗayan al'amarinsa alhairi ne, babu wanda yake da haka in ba mumini ba; in abin alhairi ya same shi ya gode, sai hakan ya zama masa alhairi, idan abin ki, da na damuwa ya same shi ya yi hakuri, kuma hakan ya zama masa alhairi).**

Haka ma imani yana katange mai shi daga aikata manyan laifuffuka, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Mazinaci ba ya yin zinarsa a lokacin da yake a matsayin mumini, haka ma mashayin giya ba ya shan giyarsa a lokacin da yake a matsayin mumini, haka ma farawo ba ya satarsa a lokacin da yake a matsayin mumini, haka ma ba ya ɗiban ganimar da za ta janyo hankulan mutane; saboda girmanta kafin a raba a lokacin da yake a matsayinsa na mumini).** Haka ma mumini na gaskiya yake nesantar duk wani abu da zai cutar da sauran mutane, irin su izgilanci, da iya-shege, da mummunan zato, Allah Maɗaukakin Sarki yana cewa: **((Ya ku wafanda kuka yi imani, kada wasu mazaje daga cikinku su yi wa wasu mazaje na daban izgilanci, mai yiwuwa ne su kasance mafiya alhairi a wurin Allah sama da masu izgilanci. Kada kuma mata muminai su yi wa wasu**

(e)

matan muminai izgilanci, mai yiwuwa ne wafanda aka yi masu izgilancin su fi alhairi a wurin Allah sama da masu izgilancin. Kada wani sashenku ya aibata wani sashe, kada wani daga cikinku ya kira dan uwansa da suna, ko lakabin da ba ya so, lallai a ambaci mumini da sunan fasikanci bayan ya sifantu da imani abu ne mai muni kwarai, duk wanda bai dawo daga rakiyar haka, ya bar abubuwan da aka hana ba, to lallai shi ne -shi kadai- yake zaluntar kansa da ma wasunsa)), haka ma mai girma da daukaka ya ce: ((Ya ku wafanda kuka yi imani, ku nesanci yin mafi yawan munanan zaton da ake yi wa mutanen kirki, lallai wasu sassa na zace-zace laifi ne da ya cancanci a yi ukuba akansa, kada ku bibiyi neman sanin sirrin Musulmai, kada wani sashe naku ya ambaci wani sashe da abin da yake ki a lokacin da ba ya nan, shin akwai wani cikinku da yake son ya ci naman dan uwansa danye bayan ya mutu? Lallai ba ku son haka, don haka ku nesanci yi da mutane; saboda daidai yake da cin namansu, ku kare kanku daga azabar Allah ta hanyar aiki da umurnin da ya bayar da nesantar abin da ya hana. Lallai Allah mai yawan amsar tuban masu tuba ne, mai kuma mayalwaciyar rahama ne ga talikai)), shi imani yana gadar da lafiyar zuciyar, Allah mai girma yana cewa: ((Da ma a ce lokacin da kuka ji, muminai maza da mata sun yi wa junansu zato na alhairi, su ce: wannan kam karya ce bayyananniya?!)).

Haka ma a cikin sakamakon da imani yake gadarwa akwai: **karfafa da nasara daga Allah Madaukakin Sarki**, shi imani na gaskiya yana sanya bawa ya zamo a tare da Allah mai girma da buwaya, Allah mai girma yana cewa: ((Lallai Allah yana tare da muminai)), kasancewa tare da Allah a nan yana nufin bayar da nasara, da taimako, gami da karfafa, Allah mai girma da buwaya yana cewa: ((Ya ku wafanda kuka yi imani, idan kun

(٦)

taimaki addinin Allah, Allah zai taimake ku akan makiyanku, ya kuma tabbatar maku da al'amurranku)), haka ma Allah mai girma yana cewa: ((Lallai mu masu taimakon manzanninmu ne, da ma wadanda suka yi imani a rayuwar duniya, da ma ranar da masu shaida za su tashi)), a wani wurin kuma Allah mai girma yana cewa: ((Lallai taimakon muminai hakki ne akanmu)), haka ma Allah Madaukakin Sarki yana cewa: ((Su ne wadanda wasu mutane suka tsoratar da su a lokacin da suka ce masu: lallai abokan gabanku sun tanadar maku da wata babban runduna, saboda haka, ku kiyaye su, hakan bai sanya sun yi rauni ba, bai kuma sanya su karaya ba, maimakon haka ma imaninsu da Allah ne ya karu, suka kuma sakankance da nasararsa, sai suka amsa masu da cewa: Allah ya ishe mu, shi ne majibincin al'amurran mu, shi kam madalla da wanda ake mika masa dukan al'amurra.. Sannan suka fita zuwa jahadi domin su gamu da wannan runduna mai girma, sai dai fa mushrikai sun tsorata da wannan gamuwar, sai muminai suka koma gida cike da nasarar samun ni'imar zaman lafiya, suna kuma kwadayin yin jahadi, da kuma babban rabo da suka samu na ladansa, da kuma falalar da ya yi masu na jefa razani cikin zukatan abokan gaba, ta yanda babu ko kwarzane da ya same su, suka nemi yardar Allah, sai suka zamo sun cancanci ya ba su falalarsa, lallai Allah mai babban falala ne)).

A cikin abin da imani yake gadarwa akwai: shigar da soyayyar bawa da Allah mai girma da daukaka yake yi a cikin zukatan halittunsa, ta yanda za ka ga mumini na hakika mutum ne mai sauƙin kai, yana saurin sabo da mutane, yana kuma dinke dukan baraka, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: ((Lallai wadanda suka yi imani da Allah, suka kuma aikata ayyuka na gari, da sannu Allah zai gadar masu da soyayyar halittu)), babu wani bawa da zai fuskanci Ubangijinsa da

(Y)

zuciya mai cike da imani na gaskiya, face Allah Madaukakin Sarki ya fuskantar da zukatan mumina zuwa gare shi, ya zo a cikin Hadisi Kudusi cewa: **(Idan Allah ya so bawa, sai ya kira mala'ika Jibrilu, cewa: Allah yana son wane, kai ma ka so shi, sai mala'ika Jibrilu ya yi yekuwa ga wadanda suke sama cewa: Lallai Allah yana son wane, ku ma ku so shi, sai halittun sama su so shi, sannan Allah ya azurta shi da karbuwa wajen halittun da suke kasa), haka ma ya zo a cikin Hadisi Kudusi cewa: Allah Madaukakin Sarki yana cewa: (Bawana ba zai gushe yana kusanta ta da nafilfilu ba, har sai na so shi, idan na so shi zan zama masa jinsa da yake ji da shi, da ganinsa da yake gani da shi, da hannunsa da yake rike abu da shi, da kafarsa da yake tafiya da ita, idan ya roke ni, wallahi zan ba shi, idan kuma ya nemi tsari na, wallahi zan tseratar da shi).**

Haka ma imani dalili ne na yaye damuwa, da kawar da bala'i, da yaye bakin- ciki, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Shin ba na fada maku abin da idan wani bakin- ciki, ko bala'i daga cikin bala'o'in duniya suka fada wa wani daga ciki, idan ya yi addu'a da shi, za a yaye masa ba?), sai aka ce masa: Na'am, sai ya ce: (Addu'ar Zannun, "Lailaha illa Anta Subhanaka inni kuntu minazzalimina"; domin bayanta kai tsaye Allah Madaukakin Sarki ya ce: ((Sai kuwa muka amsa masa, muka tseratar da shi daga bakin ciki da damuwa, da ma haka muke tseratar da mumina)), wannan ya shafi daukacin mumina.**

Wannan kenan, ina neman wa kai na da ku gafara daga Allah Madaukakin Sarki..

(9)

imani ba, wallahi bai yi imani ba, wallahi bai yi imani ba.. Sai aka ce: wane, ya Manzon Allah? Sai ya ce: wanda makwabcinsa bai aminta daga cutarwarsa ba), haka ma (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Mutumin da ya kwana a koshe, amma makwabcinsa na kusa ya kwana da yunwa, alhalin yana sane, to lallai bai yi imani da ni ba)**, shi imani na hakika shi ne yake sanya mai shi aikata ayyukan alhairi, da gabatar da taimako ga wasu, shi ne yake daidaita dabi'un mai shi, tasirinsa kuma ya bayyana a rayuwarsa, da sauran kai wa da komowarsa, da mu'amalarsa da daukacin halittun Allah, yana mai nuna tausayi, da jinkai ga dan Adam, da dabbobi, da abubuwa marasa rai, yana yin hakan ne saboda neman yardar Allah shi kadai, Allah mai girma yana cewa: **((Suna kuma ciyar da abinci -duk da suna so suna kuma matuƙar buƙatarsa- ga matalaucin da ya gajiya wajen nema, da karamin yaron da ya rasa mahaifansa, da fursinan yakin da ba ya mallakar komai. Suna kuma fadi a cikin zuciyarsu cewa: muna ciyar da ku ne kawai saboda bidar yardan Allah, ba ma son ku ba mu wani abu a maimakonsa, ko ku yi mana kyauta, haka ma ba ma son yabo daga gareku)).**

Alhairin Allah ya kai zuwa ga wanda yake cewa:

“Idan imani ya salwanta babu sauran aminci, babu duniya ga wanda bai raya addini ba.. duk wanda ya yarda da rayuwar da babu addini a cikinta, to kuwa lallai ya yi mata abota ne da karewa”.

Lallai a cikin manyan sakamakon da imani da Allah Madaukakin Sarki yake gadarwa akwai: **abin da Allah mai girma da daukaka ya tanadar wa bayinsa muminaɪ a lahira**, na babban lada, da dawwamammiyar ni'ima, Allah mai girma

(10)

yana cewa: ((Lallai wadanda suka yi imani da Allah, suka kuma aikata ayyuka na gari Ubangijinsu sai shiryatar da su sakamakon imaninsu, inda koramu za su gudana ta karkashinsu a cikin al'jannar ni'ima)), haka ma mai girma da daukaka yana cewa: ((Ka yi wa wadanda suka yi imani, suka kuma aikata ayyuka na gari albishir da cewa suna da aljannar da koramu suke gudana ta karkashinsu.)), haka ma Allah mai girma yana cewa: ((Su kuwa wadanda suka yi imani, suka kuma aikata ayyuka na gari, lallai wadannan su ne 'yan aljanna, za kuma su dawwama a cikinta)), haka ma Allah Madaukakin Sarki yana cewa: ((Lallai wadanda suka yi imani, suka kuma aikata ayyuka na gari, lallai mu kam ba ma tozartar da ladan duk wanda ya kyautata aiki)), haka ma mabuwayin Sarki yana cewa: ((Lallai wadanda suka yi imani da Allah, suka kuma aikata ayyuka na gari, suna da masauki a cikin aljannar Firdausi. Za su dawwama a cikinta, ba za su taɓa neman sauyi ba)).

Allah Madaukakin Sarki yana faɗi a Hadisi Kudusi cewa: (Na tanadar wa bayi na salihai da abin da ido bai taɓa gani ba, kuma kunne bai taɓa ji ba, bai kuma taɓa darsuwa a zuciyar dan Adam ba, sannan Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya karanta: ((Rai bai san abin da aka tanada masa na jin daɗi a matsayin sakamakon abubuwan da suka aikata ba)).

Lallai ya kamata mu tabbatar da imani a zukatanmu, da maganganunmu, da ayyukanmu, ta yanda tausayi, da taimakekeniyar juna, da gaskiya, da kunya, da baiwa, da kamewa za su game rayuwarmu, mu kuma nesanci karya, da algushi, da ha'inci, da giba, da annamimanci, da zancen -

(11)

kawai, da cin mutuncin mutane, mu kuma kiyaye hurumin rayuka, da haƙƙoƙin dukiyoyi, da na ƙasa, da kuma matsayinsu.

Ya Allah Ubangiji, muna roƙon ka sanya mana soyayyar imani, ka ƙawata shi a cikin zukanmu, ka munana kafirci, da fasikanci, da sabon Allah a cikinsu, ka sanya mu cikin shiryayyu, ka kiyaye ƙasarmu, da sauran ƙasashen duniya.